

Куратченко К. Я.,
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кузнєцова І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

АНГЛОМОВНІ ВІЙСЬКОВІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Сучасна російсько-українська війна стала не лише випробуванням для державності та суспільства, а й потужним чинником трансформації мовного простору. Зокрема, англійська мова, як мова міжнародної комунікації, дипломатії, військової співпраці та медіа, активно відображає події цієї війни у своєму лексичному складі. У результаті виник новий пласт англомовних військових фразеологізмів, що віддзеркалюють специфіку сучасного конфлікту, його символіку, а також соціально-політичні контексти. Дослідження таких фразеологізмів є актуальним, оскільки вони не лише збагачують військовий дискурс, а й слугують засобом формування міжнародного образу війни, репрезентації України у світовому інформаційному просторі. Дослідження англомовної військової фразеології посідає чільне місце в колі наукових інтересів сучасних лінгвістів. Цій проблемі присвячено праці таких учених, як А. Бадан, Ю. Багрін, В. Башинський, О. Ємельянова та інші.

З початком повномасштабної війни в Україні в англомовному просторі сформувалася низка нових дієслів, які відображають характерні події, явища та постаті цього періоду. Одним із таких прикладів є вираз «to pull a Shoigu» («шойгувати»), що використовується у значенні – удавати, ніби ситуація повністю під контролем, навіть коли очевидно, що це не відповідає дійсності. Походження цього фразеологізму пов'язане з прізвищем російського міністра оборони Сергія Шойгу, який, попри численні поразки армії РФ, неодноразово заявляв про успішне виконання планів [3].

Особливої популярності набув фразеологізм «to chornobaite» («чорнобайти»), який уживається у значенні – *постійно повторювати одні й ті самі помилки*. Походження цього виразу пов'язане з селом Чорнобаївка, де російські війська неодноразово зазнавали нищівних

поразок. З часом «Чорнобаївка» перетворилася на символ безглузкого повторення провальних дій, ставши своєрідним синонімом до «*spawn kill*» – ситуації, коли дії ворога призводять до самознищення [3].

Серед англomовних фразеологізмів, що активно використовуються у контексті російсько-української війни, простежується поєднання традиційних військових виразів і нових ідіом, які набули специфічного змісту. Так, вислів «*a stab in the back*» (удар у спину) символізує зраду або неочікуваний напад, тоді як «*an act of goodwill*» (жест доброї волі) набув іронічного відтінку після заяв російської влади про «відведення військ від Києва». Класичний вислів «*a baptism of fire*» (бойове хрещення) уживається для позначення першого бойового досвіду військових, а «*a war of attrition*» (війна на виснаження) – для характеристики тривалих і виснажливих бойових дій. Нові ж утворення, як-от «*Bakhmut Meat Grinder*» («Бахмутська м'ясорубка»), відображають жорстокість і масштабність боїв. Водночас вирази «*civilians as human shields*» («мирне населення як живий щит»), «*taking Kyiv in three days*» («взяття Києва за три дні») та «*armed to the teeth*» («озброєний до зубів») стали мовними маркерами воєнної риторики, що передають як трагічні, так і саркастичні аспекти сучасного конфлікту [2, с. 48–49].

Варто зазначити, що фразеологічний обмін у контексті війни відбувається у двох напрямках. Англійська мова також засвоїла низку українських висловів, які набули популярності у світовому інформаційному просторі. Зокрема, вираз «*cotton*» (бавовна) використовується для позначення вибухів, а фраза «*somebody had a smoke*» (хтось покупив у забороненому місці) іронічно натякає на влучання ракет або детонацію боєприпасів [1, с. 77].

Отже, англomовна військова фразеологія російсько-української війни є унікальним лінгвістичним явищем, що відображає не лише перебіг воєнних подій, а й соціокультурні, політичні та емоційні аспекти сучасного світового дискурсу. Нові фразеологізми та трансформовані вислови стали потужним засобом комунікації, самоіронії й інформаційного спротиву, формуючи міжнародне сприймання війни.

Література

1. Бадан А. А., Башинський В. В. Англomовні новоутворення у військовій термінології доби російського вторгнення в Україну. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. Сер.: Філологія. Журналістика. 2025. № 36 (75). С. 74–80.

2. Ємельянова О. В., Багрін Ю. М. Ідіоматичні вирази в англомовному публіцистичному дискурсі (на матеріалах текстів про російсько-українську війну 2022–2023 років). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2023 № 62. С. 47–51.

3. Vyhodyanska I. How Ukraine's Wartime Experience Birthed New Terms and Phrases. URL : <https://global.espresso.tv/russia-ukraine-war-how-ukraines-wartime-experience-birthed-new-terms-and-phrases> (дата звернення: 25.10.2025).